

กรอบแนวคิดและแนวทางการพิจารณาโครงการที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตามแผนงานหรือโครงการที่ 2 ภายใต้พระราชกำหนดฯ

ภายใต้เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions : NDCs) ประเทศไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) แม้ว่ารัฐบาลและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องจะได้กำหนดนโยบายและดำเนินมาตรการ รวมทั้งผลักดันการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวยังเผชิญข้อจำกัดและความท้าทายในหลายมิติ โดยเฉพาะในสาขาพลังงานและคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกในสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศ ขณะเดียวกันสถานการณ์ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลางที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานพลังงานของโลกและกระทบต่อเสถียรภาพด้านพลังงานและราคาพลังงานของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความเปราะบางของระบบพลังงานไทยที่ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าเชื้อเพลิงฟอสซิลจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง และเพิ่มความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ของประเทศไทยให้ทันตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ภายใต้สถานการณ์ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้น จึงจำเป็นที่ประเทศไทยต้องเร่งขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนผ่านพลังงาน (Energy Transition) อย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นคงทางพลังงาน โดยมุ่งเน้นการลดการนำเข้าเชื้อเพลิงฟอสซิลจากต่างประเทศควบคู่การเพิ่มความสามารถในการพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน พร้อมสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) หรือเร็วกว่ากรอบเวลาที่กำหนด

วัตถุประสงค์การดำเนินการ

1. เพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าหรือพลังงานความร้อน และเพิ่มสัดส่วนการใช้ไฟฟ้าหรือพลังงานความร้อนจากพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วไป เพื่อเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้มีความยืดหยุ่นเพิ่มมากขึ้น (More Flexible Power System) ด้วย Grid Modernization รวมถึงการใช้เทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน (ESS) เพื่อให้สามารถรองรับพลังงานหมุนเวียนที่มีความผันผวน (VRE) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
3. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์และระบบพลังงานให้มีประสิทธิภาพและความอัจฉริยะ ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เทคโนโลยีอัจฉริยะ และระบบบริหารจัดการพลังงาน เพื่อรองรับการบริหารจัดการความต้องการใช้ไฟฟ้า การผลิตและการใช้พลังงานแบบกระจายศูนย์ และยกระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศ
4. ส่งเสริมการใช้จ่ายสาธารณะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีที่จำเป็น เพื่อกระตุ้นความต้องการใช้และการลงทุนจากภาคเอกชน
5. พัฒนาและยกระดับทักษะของบุคลากรในอุตสาหกรรมพลังงานให้มีความเชี่ยวชาญด้านระบบโครงข่ายไฟฟ้าสมัยใหม่ เทคโนโลยีพลังงานสะอาด เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมใหม่ เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านพลังงานของประเทศ
6. พัฒนาทักษะประชาชนด้านพลังงานและดิจิทัล เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านพลังงาน เพื่อให้สามารถผลิตใช้ แลกเปลี่ยน และบริหารจัดการพลังงานได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

หลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาแผนงานหรือโครงการที่ 2 ภายใต้พระราชกำหนดฯ

เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาแผนงานหรือโครงการให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการภายใต้กฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤตด้านพลังงานและสร้างการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงานของประเทศ พ.ศ. 2569 ดังนี้

1. เป็นแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับแผนงานหรือโครงการที่ 2 ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกำหนดฯ
2. เป็นแผนงานหรือโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันโดยเร็วแต่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับจัดสรรงบประมาณไว้แล้วแต่มีจำนวนไม่เพียงพอ
3. เป็นแผนงานหรือโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความต้องการของประชาชนและชุมชน ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยหน่วยงานเจ้าของแผนงานหรือโครงการจะต้องรายงานผลการดำเนินงานที่เปิดเผยมต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง
4. เป็นแผนงานหรือโครงการที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันทีภายหลังจากที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี โดยมีรายละเอียดข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องในแต่ละกรณี ดังนี้
 - 1) กรณีเป็นการก่อสร้าง ต้องมีความพร้อมทั้งแบบบูรณาการและพื้นที่ดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้จัดส่งเอกสารแสดงความพร้อมของโครงการ ประกอบด้วย แบบบูรณาการ เอกสารประมาณการราคา/ปร.1 - ปร.4 แผนที่และภาพพื้นที่ดำเนินโครงการ พร้อมพิกัดเอกสารแสดงความพร้อมของพื้นที่ และ/หรือเอกสารยื่นคำขอ/เอกสารแสดงการอนุญาต/ยินยอมให้ใช้พื้นที่ เอกสารการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กรณีที่ต้องดำเนินการ) และแผนการบริหารจัดการ/แนวทางการบริหารจัดการหลังจากดำเนินแผนงานหรือโครงการแล้วเสร็จ รวมทั้งเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง
 - 2) กรณีการจัดซื้อครุภัณฑ์ (1) หากเป็นครุภัณฑ์ตามบัญชีราคามาตรฐานของทางราชการให้จัดส่งเอกสารราคาครุภัณฑ์ที่เป็นราคามาตรฐาน และ (2) หากเป็นครุภัณฑ์นอกบัญชีราคามาตรฐานของทางราชการให้ส่งใบเสนอราคา 3 ราย พร้อมรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (SPEC) และแสดงเหตุผลความจำเป็นและความพร้อมในเรื่องบุคลากรในการใช้ครุภัณฑ์และพื้นที่ติดตั้ง
 - 3) กรณีแผนงานหรือโครงการที่จำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบ จากหน่วยงานของรัฐ หรือผู้มีอำนาจหรือคณะกรรมการตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ ต้องจัดส่งเอกสารการยื่นคำขอหรือผลการพิจารณาการอนุญาต อนุมัติ หรือความเห็นชอบ มาพร้อมกับข้อเสนอโครงการด้วย
 - 4) กรณีที่มีทรัพย์สินที่เกิดจากการดำเนินแผนงานหรือโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หรือกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเสนอแผนงานหรือแนวทางที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการจัดหางบประมาณสำหรับการบริหารจัดการและบำรุงรักษาทรัพย์สินในระยะต่อไป
 - 5) กรณีที่การดำเนินแผนงานหรือโครงการก่อให้เกิดคาร์บอนเครดิต ให้สิทธิในคาร์บอนเครดิตดังกล่าวตกเป็นของหน่วยงานเจ้าของแผนงานหรือโครงการ เพื่อใช้ประโยชน์ตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยกรณีที่แผนงานหรือโครงการมีหลายแหล่งทุนให้แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

5. เป็นแผนงานหรือโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในวันที่ 30 กันยายน 2570 และเบิกจ่ายเงินให้แล้วเสร็จภายใน วันที่ 31 ธันวาคม 2570

6. เป็นแผนงานหรือโครงการที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ทั้งด้านเทคนิค (วิธีการหรือรูปแบบที่ใช้ในการดำเนินการ) ด้านกายภาพ (ความพร้อมของพื้นที่ดำเนินงาน บุคลากร การบริหารความเสี่ยง และการบริหารจัดการ) และด้านงบประมาณ (ความสมเหตุสมผลของวงเงินกับประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินโครงการ และการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบในการดำเนินโครงการ) รวมทั้งเป็นแผนงานหรือโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย

7. เป็นแผนงานหรือโครงการที่มีความคุ้มค่าในการดำเนินงานและก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกำหนด โดยต้องแสดงผลลัพธ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับอย่างชัดเจน โดยแสดงตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่สะท้อนถึงความคุ้มค่าและผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการ อาทิ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่คาดว่าจะลดได้ ปริมาณการลดการนำเข้าเชื้อเพลิงฟอสซิล ฯลฯ รวมทั้งต้องสามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสถานะของค่าเป้าหมายก่อนและหลังการดำเนินโครงการได้อย่างชัดเจน

8. ข้อกำหนดลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของแผนงานหรือโครงการ มีดังนี้

- 1) ต้องไม่เป็นการจ้างที่ปรึกษาศึกษาวิจัย การศึกษาดูงาน และการเดินทางไปต่างประเทศ
- 2) ต้องไม่เป็นการจัดซื้อวัสดุ/ครุภัณฑ์เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชนโดยตรง (ยกเว้นเป็นวัสดุประกอบการฝึกอบรมอาชีพ)
- 3) ต้องไม่เป็นการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง/ไม่เป็นการแบ่งย่อยโครงการใหญ่เป็นโครงการขนาดเล็กจำนวนมาก โดยกรณีที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หรือกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด
- 4) แหล่งเงินของแผนงานหรือโครงการต้องไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือแหล่งเงินอื่น เช่น เงินสนับสนุน/เงินอุดหนุนจากหน่วยงานรัฐอื่น เงินรายได้ของหน่วยงาน และเงินกองทุนนอกงบประมาณ เป็นต้น
- 5) กรณีเป็นการจัดหาระบบ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน ภาวะเปื้อน และข้อกำหนดทางเทคนิคที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถใช้งาน เชื่อมโยง และบำรุงรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดอายุการใช้งาน

ขอบเขตแผนงานหรือโครงการที่ 2 ภายใต้พระราชกำหนดฯ

แผนงานหรือโครงการที่จะขอรับการจัดสรรเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดฯ เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การดำเนินการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาแผนงานหรือโครงการที่ 2 ภายใต้พระราชกำหนดฯ เพื่อสนับสนุนการสร้างการเปลี่ยนผ่านพลังงานของประเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยมีขอบเขตแผนงานหรือโครงการ ดังนี้

แผนงานย่อยที่ 2.1 แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการลดใช้พลังงานฟอสซิล การใช้เทคโนโลยี เพื่อให้การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างรายได้จากคาร์บอนเครดิต

- ลดการใช้พลังงานฟอสซิล โดยเพิ่มการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน พลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก รวมถึงการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าหรือผลิตความร้อนจากพลังงานหมุนเวียนหรือพลังงานทดแทน
- พัฒนาหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าให้ทันสมัยรองรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกที่จะมีมากขึ้น หรือรองรับเทคโนโลยีดิจิทัลด้านพลังงานในอนาคต
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยลดการใช้พลังงาน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นรูปธรรม
- สนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มมาใช้ในการบริหารจัดการด้านพลังงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การส่ง การกักเก็บ และการใช้พลังงาน ตลอดจนการรักษาเสถียรภาพของโครงข่าย

แผนงานย่อยที่ 2.2 โครงการเพื่อส่งเสริมการใช้นานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลังงานฟอสซิลทำให้การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพ หรือส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือก รวมทั้งสนับสนุนการติดตั้งสถานีบรรจุไฟฟ้า

- สนับสนุนการจัดหายานพาหนะใหม่หรือปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์สันดาป (ICE) เดิม ไปสู่เครื่องยนต์ไฟฟ้า (EV) และเครื่องยนต์พลังงานสะอาดอื่น ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงประสิทธิภาพยานพาหนะหรือเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ โดยส่งเสริมการเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางและการขนส่ง (Modal Shift) ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับยานยนต์ไฟฟ้าหรือยานยนต์ที่ใช้พลังงานสะอาดอื่น ๆ เช่น สนับสนุนการติดตั้งสถานีอัดประจุไฟฟ้า (EV Charging Station) สถานีสับเปลี่ยนแบตเตอรี่ (Swapping Station) เป็นต้น
- สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและแพลตฟอร์มมาใช้ในการบริหารจัดการการอัดประจุไฟฟ้าเพื่อรักษาเสถียรภาพของโครงข่าย

แผนงานย่อยที่ 2.3 แผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาทักษะของประชาชนและนวัตกรรมสำหรับรองรับการปรับโครงสร้างพลังงานและการสร้างเศรษฐกิจใหม่

- พัฒนาทักษะ (Upskill/Reskill) ให้แก่ประชาชน แรงงานหรือผู้ประกอบการ เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างไปสู่ยุคพลังงานทดแทน พลังงานสะอาด หรือเครื่องยนต์ไฟฟ้า เช่น ช่างติดตั้ง/ซ่อมบำรุงโซลาร์เซลล์ หรือช่างซ่อมบำรุง EV เป็นต้น
- ส่งเสริมหรือประยุกต์ใช้นวัตกรรมพลังงานหรือเทคโนโลยีดิจิทัลที่สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน โดยสามารถนำไปใช้งานจริงหรือต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้